

God start – godt arbejdsmiljø - til SOSU-skoler

Arbejdsmiljøsystemet

Arbejdsmiljøet i jeres branche

Særlige forhold for unge

Fokus på oplæring, feedback og fællesskab

Kemi

Inkl. øvelser

Hvad er arbejdsmiljø?

Arbejdsmiljø er noget vi skaber sammen, når vi løser vores opgaver i dagligdagen.

Arbejdsmiljø er de fysiske og psykiske faktorer, der påvirker den ansatte i forbindelse med jobbet.

Med andre ord er det de relationer og vilkår, som gælder på arbejdspladsen.

Arbejdsmiljø er en alvorlig sag



Mindst 23 personer døde i 2017, mens de var på arbejde, viser opgørelse fra Arbejdstilsynet.

Færre dør på jobbet

Rekordfå døde på arbejde i 2017, viser opgørelse fra Arbejdstilsynet. Politisk glæde over udviklingen med færre dræbte på job.

Af [Morten Halskov](#), [Asger Havstein Eriksen](#), [Asger Westh](#) 2 jan 2018

Mindst 23 mennesker døde på jobbet i 2017 i Danmark. Det viser en opgørelse fra Arbejdstilsynet til Fagbladet 3F.

Dermed var antallet af arbejdsrelaterede dødsulykker i 2017 rekordlavt i forhold til de seneste mange år. I 2016 omkom 33 personer i Danmark, mens de var på arbejde. I 2007 var antallet 66 - altså næsten tre gange så mange som i 2017.

Dødsulykker på job

Siden 2004 er over 600 mennesker døde i arbejdsulykker på deres job i Danmark.

Fagbladet 3F sætter fokus på dødsulykker, myndighedernes håndtering af ulykkerne, henlæggelse af sager og konsekvenser for de efterladte.

Læs meget mere på Fagbladet 3F's temaside: www.dødsulykker.dk

Hvad skal I være særligt opmærksomme på?



Fysisk

- Dårlige arbejdsstillinger
- Tunge løft
- Våd arbejde
- Kemi



Psykisk

- Støtte fra leder og kolleger
- Arbejdets tilrettelæggelse
- Mobning
- Stress
- Vold og trusler om vold



Ulykker

- Forstuvninger
- Hudsygdomme
- Stik-skader
- Fald- og snuble ulykker

ARBEJDSMILJØLOVEN

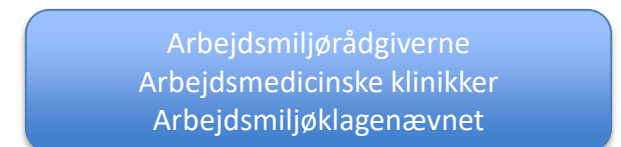
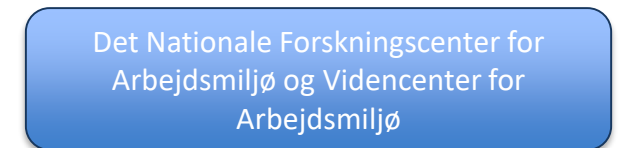
Arbejdsmiljølovgivningen indeholder regler med krav til arbejdsmiljøet, der skal overholdes i virksomheder og på byggepladser.

Målet er at sikre, at arbejdsmiljøet er forsvarligt i alle virksomheder og på alle byggepladser.

“Arbejdet skal i alle led planlægges og tilrettelægges således, at det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt”.

Arbejdsmiljøloven findes på Arbejdstilsynets hjemmeside at.dk (fra 1. november 2018: www.amid.dk)

ARBEJDSMILJØSYSTEMET



Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynet skal medvirke til at fremme sikre og sunde arbejdspladser. Konkret sker det ved at:

1. Kontrollere virksomhederne.
2. Udarbejde regler.
3. Informere om arbejdsmiljøet.

Arbejdstilsynet foretager tilsynsbesøg for at kontrollere, at virksomhederne overholder arbejdsmiljøloven. Hvis reglerne ikke overholdes, giver Arbejdstilsynet påbud og vejleder virksomhederne i, hvordan de bedst kan overholde reglerne.

FEM BRANCHEFÆLLESSKABER FOR ARBEJDSMILJØ – BFA

Branchefællesskab for Arbejdsmiljø for:

1. Velfærd og Offentlig administration
2. Byggeri og Anlæg
3. Industri
4. Handel, Finans og Kontor
5. Transport, Turisme, Service og Jord til Bord

I branchefællesskaberne for arbejdsmiljø (BFA) samarbejder arbejdsgivere og arbejdstagere om initiativer til at skabe et bedre arbejdsmiljø både fysisk og psykisk.

De udarbejder informations- og vejledningsmateriale.

DIALOGØVELSE 1:

Tal sammen to og to. Find de vigtigste arbejdsmiljøproblemer i jeres egen branche

- Gå ind på arbejdstilsynets og Videncenter for Arbejdsmiljø's hjemmeside: amid.dk.
- Find den relevante arbejdsmiljøvejviser for SOSU-området.
- Find de 3 vigtigste arbejdsmiljøproblemer.

Forside » APV » Arbejdsmiljøvejvisere

Arbejdsmiljøvejvisere - vejen til et bedre arbejdsmiljø

Få hjælp til at prioritere arbejdsmiljøproblemer og løsninger i virksomheden



De 36 arbejdsmiljøvejvisere er brancherettede og beskriver de vigtigste arbejdsmiljøproblemer i de enkelte brancher, og de arbejdsprocesser, hvor problemerne typisk forekommer. Vejviserne indeholder også generelle råd om, hvordan man kan løse problemerne.

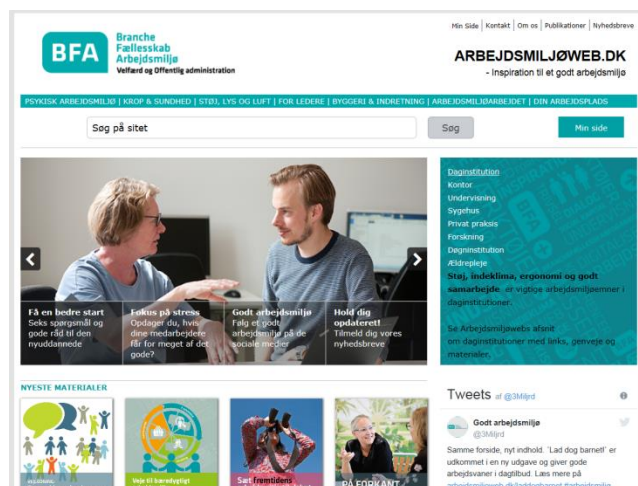
DIALOGØVELSE 2:

Find løsningsforslag til ét af de problemer, som I har fundet på Amid.dk

Gå ind på BFA-hjemmesiden for SOSU-området.

Find mindst 2 forslag til løsninger i en af vejledningerne

BFA Velfærd og offentlig administration

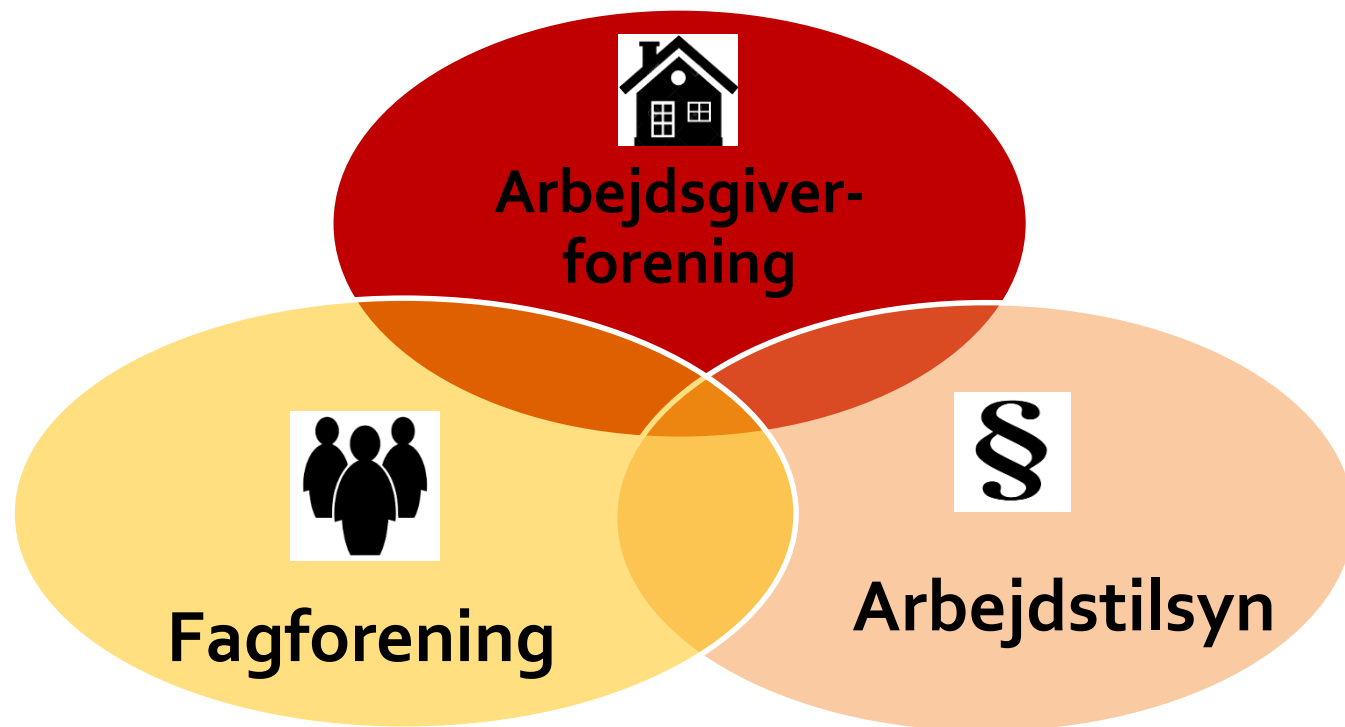


Den danske model på arbejdsmiljøområdet

Arbejdsmarkedets parter samarbejder for gode vilkår på de danske arbejdspladser.

Arbejdstilsynet sørger for, at lovgivningen overholdes.

De kan på hver sin måde hjælpe jer til en god start på arbejdslivet.



PLIGTER OG ANSVAR FOR ARBEJDSMILJØ

Arbejdsgiver:

Som arbejdsgiver har man ansvar for, at virksomheden overholder arbejdsmiljøloven.

Helt overordnet stiller arbejdsmiljøloven krav om, at arbejdsgiveren skal planlægge, tilrettelægge og udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Arbejdsgiveren har ansvar for oplæring og instruktion af medarbejderne, hvad enten de er nye på arbejdsmarkedet, nyansatte eller har været der længe.

Som arbejdsgiver har man bl.a. pligt til at sørge for, at:

- Medarbejderne ikke bliver syge på grund af det fysiske eller det psykiske arbejdsmiljø.
- Arbejdet planlægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.
- Indrette arbejdsstedet fuldt forsvarligt.
- Det fornødne sikkerhedsudstyr er til stede og er forsvarligt at anvende til det givne arbejde.
- Virksomheden opretter en arbejdsmiljøorganisation, når der er 10 eller flere ansatte i virksomheden.

Som arbejdsgiver har du ansvaret for at sikre et godt arbejdsmiljø.

Som ansat har du et medansvar til at medvirke til, at:

- Rette dig efter de regler, der gælder for sikkerhed og sundhed.
- Sikkerhedsforanstaltninger virker efter hensigten, fx ved at bruge hjælpemidler og de personlige værnemidler, du har fået udleveret.
- Meddele det til virksomhedens arbejdsmiljøorganisation, arbejdslederen eller arbejdsgiveren, hvis der opstår fejl og mangler, som du og dine kolleger ikke selv kan rette.
- Bidrage til at fremme et godt fællesskab.

Som ansat har du et medansvar for at sikre et godt arbejdsmiljø.

ARBEJDSMILJØORGANISATIONEN I VIRKSOMHEDEN OG ARBEJDSPLADSVURDERING (APV)

Krav om årlig drøftelse

Alle virksomheder uanset størrelse skal holde en årlig arbejdsmiljødrøftelse, hvor det kommende års samarbejde om arbejdsmiljø skal tilrettelægges, og hvor det seneste års arbejdsmiljøarbejde tages op.

Virksomheder med 10 eller flere ansatte skal have en arbejdsmiljøorganisation.

Arbejdsmiljøorganisationen skal have repræsentanter for både medarbejderne og ledelsen.

Arbejdspladsvurdering

Alle virksomheder med ansatte skal lave en skriftlig arbejdspladsvurdering (APV).

APV'en sikrer systematik i arbejdsmiljøarbejdet og er med til at forebygge ulykker og skader.

SÆRREGLER OG BESTEMMELSER FOR UNGE UNDER 18 ÅR

Må generelt ikke arbejde med:

- Løft af byrder, som overstiger 12 kg.
- Ensidigt belastende arbejde over længere perioder.
- Farlige maskiner og tekniske hjælpemidler
- Farlige stoffer og materialer (faremærket)

Det er vigtigt at være opmærksom på risikoen ved at arbejde alene, og at arbejdsgiveren skal sørge for, at der føres effektivt tilsyn.



En god start på arbejdslivet

Sunde og sikre arbejdspladser skabes gennem et fælles samarbejde på arbejdspladsen.

En start hvor der grundlægges gode vaner og en kultur, hvor man passer på sig selv og hinanden, har stor betydning.

Vigtigt at have fokus på:

- Oplæring
- Feedback
- Fællesskab på arbejdspladsen

Alle der er nye på job...

1. Mangler erfaring og viden om de risici, der er ved arbejdet
2. Har større risiko for at komme til skade

Det skyldes, at man gerne vil gøre sit arbejde godt, og det vil ofte sige hurtigt og grundigt på en gang.

Det skal I være bevidste om, så I ikke udsætter jer selv for unødigt risiko.

Som nyansat har du *ret og pligt* til:

- At blive oplært, så du lærer at udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt
- At få hjælp, hvis du beder om det
- At være informeret om, hvad opgaven går ud på



Som nyansat skal du have god instruktion

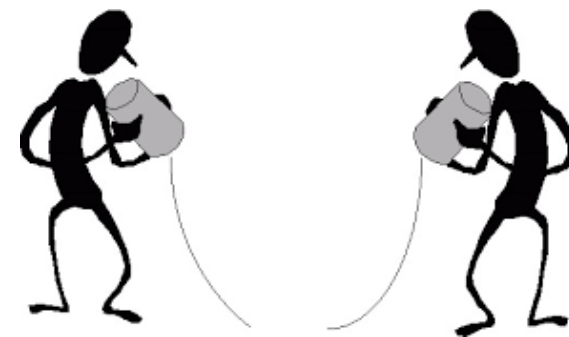
Hvorfor er god instruktion vigtig?

Er god instruktion lig med gode vaner?

Drøft spørgsmålene



Feedback er en forudsætning for en god start



Feedback betyder tilbagemelding. At få feedback betyder, at:

- Du får at vide, hvad du har løst godt, og hvad du kan gøre bedre.
- Du føler dig anerkendt for den, du er og det, du gør.
- Du bliver mere sikker på, at du gør tingene godt nok.

Dialogøvelse 3: Hvordan kan Ida få svar på sine spørgsmål ?

Er jeg kommer hurtigt nok ind i det?

Er jeg for langsom?

Har jeg dummet mig?



Gør jeg det godt nok?

Synes de, at jeg er faldet til?

Anerkendelse
mindsker usikkerhed

DIALOGØVELSE 4:

Nævn mindst 3 situationer indenfor dit fag, hvor der er særlig risiko for at komme galt afsted.

Hvad er de primære grunde til, at disse situationer opstår?

Hvordan kan I som elever selv medvirke til ikke at komme i disse situationer?



Vi har brug for at være en del af fællesskabet på arbejdspladsen

- Hjælpsomhed
- Positiv opmærksomhed
- At være fælles om at løse opgaverne
- Gensidig respekt
- Støtte og opbakning fra leder og kolleger
- At man har lyst til og mulighed for at være en del af fællesskabet



DIALOGØVELSE 5: Alle skal bidrage til det gode fællesskab

Hvordan kan du bidrage til det gode samarbejde?

Hvem kan du gå til, hvis du har svært ved at falde til?

DIALOGØVELSE 6: Mor skal da se min nye arbejdsplads!



KEMI PÅ ARBEJDET

Rengøring, frisører, plejearbejde, industriarbejde og anlægsarbejde.

På mange arbejdspladser kan medarbejderne blive udsat for **naturligt forekommende** og **menneskeskabte kemiske stoffer** og **materialer** og for **blandinger** af dem, når de udfører deres arbejde.



Hvert år dør 1.200 personer i Danmark af kræft pga. påvirkninger i arbejdsmiljøet.

Det kan blandt andet ske, når man

- arbejder med **råvarer og produkter** med kemiske stoffer.
- udfører arbejdsprocesser, som frigiver **væsker, partikler, støv, røg, damp** og **gasser** i arbejdsmiljøet.

Det kan både påvirke helbredet **akut** og efter **længerevarende udsættelse**.



Vådt arbejde inden for fx rengøring og plejearbejde kan give hudseksem.

Er kemiske stoffer farlige?

Nogle kemiske stoffer er kendt for at kunne skade helbredet hos medarbejdere, der bliver udsat for dem i arbejdsmiljøet.

Det kan både være

- akutte skader
- skader efter længerevarende påvirkninger

Kemiske stoffer kan blandt andet

- skade luftvejene
- give kræft
- give allergi
- give eksem
- skade vores evne til at få børn
- skade nervesystemet.

Det er derfor vigtigt at sikre sig, at man ikke bliver udsat for skadelige kemiske stoffer på jobbet.

Vurdér risikoen

Giftighed

- Hvor giftigt er det?
- Hvor længe er det giftigt?
- Hvordan påvirker det kroppen?

Håndtering

- Erstat det farlige stof med et andet
- Sørg for, at stoffet ikke spredes i arbejdsmiljøet (fx indkapsling, udsugning, ventilation)
- beskyt den enkelte medarbejder med personlige værnemidler som fx åndedrætsværn, handsker eller overtræksdragt.

Påvirkning

- Bliver man udsat for det i arbejdsmiljøet?
- Er koncentrationen af stoffet for høj, så det overstiger grænseværdien?
- Kommer det ind i kroppen, på huden, ned i lungerne eller i maven?
- Kommer det i en form der er farligt?



Støv og partikler øger risikoen for KOL, astma og hjertekarsygdomme.

Sikker håndtering

Kemisk arbejdsplads-vurdering (APV)

Gennemgå de enkelte arbejdsopgaver, udpeg mulige risici og find den bedste måde at forebygge udsættelsen.

Uddannelse og oplæring

Medarbejdere skal oplæres og efteruddannes i at arbejde med farlige kemiske stoffer.



Arbejdspladsbrugsanvisning

Beskriv præcist, hvordan man skal udføre arbejdet, så det kan foregå sikkerhedsmæssigt forsvarligt.

Regler skal efterleves

Ledelsen skal sikre, at medarbejderne til enhver tid følger arbejdspladsbrugsanvisningen.

Mærkning

Farlige stoffer og blandinger skal mærkes, håndteres og opbevares korrekt. Miljøstyrelsen har ansvaret for reglerne.

Grænseværdier

Arbejdstilsynet administrerer en liste over grænseværdier for farlige stoffer i arbejdsmiljøet.

Listen angiver en grænse for, hvor høj koncentrationen af et stof må være.

Hvad kan du selv gøre for at undgå påvirkning fra farlig kemi i dit arbejdsmiljø?

Undersøg

Er der særlige risici i forhold til det kemiske arbejdsmiljø, som du skal være opmærksom på?

Viden

Husk på det, du lærte om sikkerhed og arbejdsmiljø på din uddannelse – måske har dine kolleger ikke samme viden som dig, eller de efterlever den ikke. Bliver du udsat for kemiske stoffer i arbejdsmiljøet, kan det påvirke dit helbred på den lange bane.

Spørg

Er du i tvivl? Så spørg din leder eller din arbejdsmiljørepræsentant.

Instruktion

Risikerer du at blive udsat for kemiske stoffer på arbejdet? Så sørg for at få en ordentlig instruktion i, hvordan du skal udføre dine arbejdsopgaver.

Bidrag

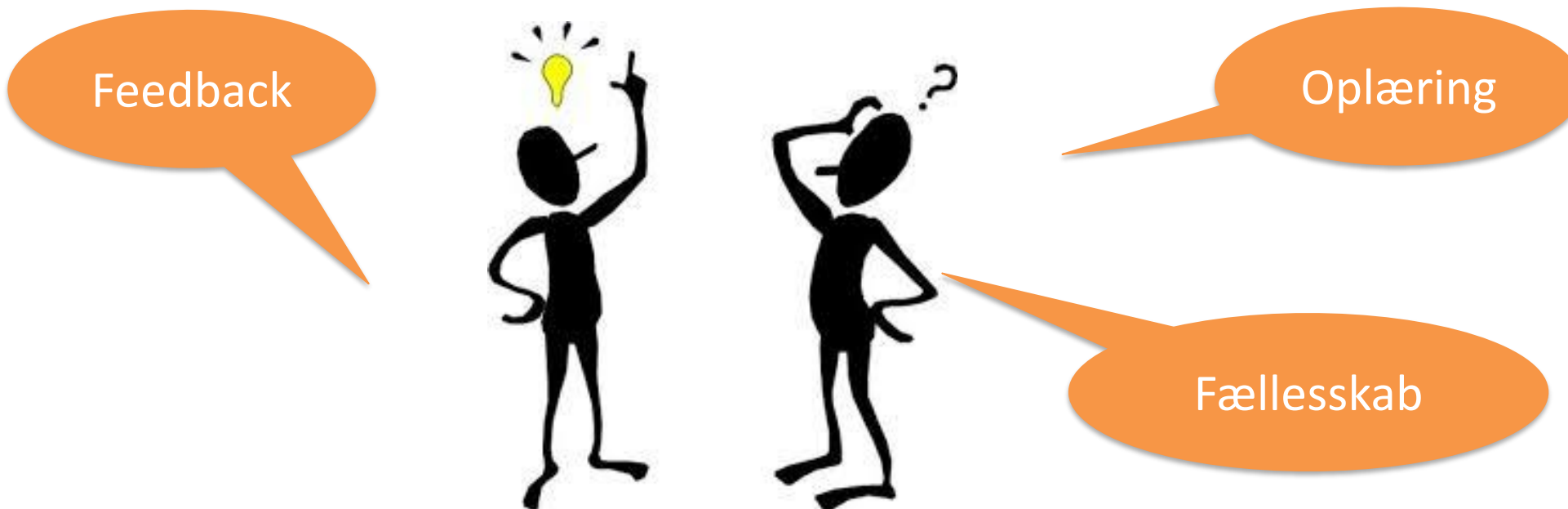
Kom gerne med forslag til, hvordan I kan forbedre det kemiske arbejdsmiljø.

Regler skal efterleves

Følg de nedskrevne regler og beskrivelser af, hvordan du skal udføre en arbejdsopgave, hvis der er risiko for, at du kan blive udsat for kemiske stoffer i arbejdsmiljøet.

DIALOGØVELSE 7: Hvordan kan DU medvirke til at skabe et godt arbejdsmiljø?

Diskussion 2 og 2 efterfulgt af fælles snak i klassen



Tag medansvar for en god oplæring,
vær åben for feedback
og bidrag positivt til jeres fælles
arbejds miljø.

Så får du en god start på arbejdslivet!